

З історії вивчення археологічних пам'яток в районі Нетішина

Археологічні різночасові пам'ятки долини вздовж Горині зафіксовані в межах від села Ташки Славутського району до м. Острога Рівненської області. Уродженець Нетішина, археолог А. П. Савчук в околицях свого села виявив ряд археологічних пам'яток. В кінці 1940-х – на початку 1950-х років в урочищах Степанюкове, Буслів горб, Герасимова лука та інших він виявив серію пам'яток доби мезоліту, зібрав значний підйомний матеріал. Значні польові результати були досягнуті під час робіт у 1950 та 1952 роках спеціального загону Волинської експедиції Інституту археології АН УРСР.

До сучасного міста Нетішин входить село Солов'є. Південніше села, в заплаві лівого берега р. Горинь, підіймається невисокий піщаний пагорб, витягнутий по осі захід-схід на 300 м. В цьому пункті у 1952 р. невеликі розкопки здійснював археолог В. І. Канівець. Повторно даний пункт був досліджений у 1958 р. С. С. Березанською, яка збрала уламки кераміки та знаряддя східно-тшинецької культури доби бронзи.

1975 року Міністерство енергетики та електрифікації СРСР прийняло рішення про будівництво Західно-Української, тепер Хмельницької АЕС. 7 квітня 1977 року в селі Нетішині висадився десант будівельників. Вирізували ліс, проводили земляні роботи. Між селами Нетішин та Дорогоща почали висипати дамбу майбутнього ставка-охолоджувача атомної електростанції. На місці вирізаного лісу О. М. Романчук виявив курганий могильник, про що було повідомлено археолога І. С. Винокура з міста Кам'янець-Подільський. Влітку 1985 року експедицією Кам'янець-Подільського педінституту (керівник І.С. Винокур) в зоні майбутнього водосховища досліджено 6 курганів так званої тшинецько-комарівської культури XVI-XV ст. до н. е.

В кінці 1990-х років археолог В. О. Самолук в східній лісистій околиці міста Нетішина виявив курганий могильник. Спільна експедиція Інституту археології НАН України та Нетішинського краєзнавчого музею у 1998 р. проводила розкопки курганів в урочищі «Козацькі могили». Могильник складався із 8 курганів, витягнутих з північного заходу на південний схід. Розкопки проводилися в 1998-2000 роках під керівництвом доктора історичних наук Софії Станіславівни Березанської. В експедиціях брала участь разом зі своїми вихованцями керівник краєзнавчого гуртка вчитель історії Нетішинської школи №2 С. М. Кравчук. Протягом сезону на розкопках працювала викладач Люблінського університету доктор Галина

*Історія музейництва, пам'яткоохоронної справи,
краєзнавства і туризму в Острозі та на Волині*

Тарас з двома асистентами, а також науковий працівник Інституту археології Яків Гершкович. Датуються всі розкопані курганні насипи близьким часом: кінцем XIV ст. до н.е.

В східній частині Нетішина, в районі бази Піонерка, в обвалах ґрунту стихійного піщаного кар'єру працівник Нетішинського музею Олександр Гладуненко виявив напівзруйнований курган. В результаті розкопок тут знайдено два подвійних поховання, кожне з них складалося з двох кістяків, покладених головами в протилежні боки. На археологів чекав багатий інвентар: бронзовий наконечник списа, шпилька, чотири браслети, спіралевидні намистини, фрагменти діадеми і підвіски. Знайдено набір кременевих стріл і фігурне керамічне пряслице.

В урочищі «Степанюкове» учнем 9-го класу Нетішинської школи №2 Олексієм Шолоховим у 1998 році виявлено поселення та могильник ранньозалізного віку. Протягом 1998-2000 років В. О. Самолюком в даному районі була закладена серія шурфів з метою вивчення пам'ятки. В неглибоких ямах знаходилися поховання за обрядом кремації. В першому похованні знайдено великий біконічний горщик, а в другому – три горщики середніх розмірів з орнаментом, характерним для пам'яток могилянської групи ранньозалізного часу.

З відкриттям в Нетішині краєзнавчого музею в околицях Нетішина під час польових робіт обстежені десятки пам'яток різних археологічних культур. Частина з них була розкопана, археологічний матеріал опрацьований та опублікований. В даний час проводиться камеральна обробка археологічного матеріалу, зібраного в попередні роки, готуються статті про нові археологічні відкриття та дослідження.